

Opetus ja kulttuuriministeriö
kirjaamo.okm@gov.fi

Viite: VN/18993/2022

Tehyn lausunto ammattikorkeakoulujen koulutusvastuiden muuttamista koskevista esityksistä

Tehy ry antaa lausunnon niistä ammattikorkeakoulujen koulutusvastuuesityksistä, jotka koskevat sosiaali- ja terveysalan tutkintojen koulutusvastuiden muutosesityksiä.

Kajaanin ammattikorkeakoulu (KAMK)

KAMK hakee pysyvää koulutusvastuuta sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon, ensihoitaja AMK, hoitotason ensihoito (30 op) erikoistumisopintoihin sekä ensihoitaja ylempi (AMK) koulutuksiin. Ensihoitaja AMK koulutus käynnistyisi syksystä 2024. Aloittajien määrä olisi vuosittain 20. Tavoiteltu kokonaisopiskelijamäärä 80 tutkinto-opiskelijaa. Lisäksi KAMK:n tavoitteena on 100 avoimen amk:n opiskelijaa koulutuksen toimiessa täydessä laajuudessaan. Ensihoitaja Ylempi AMK alkaisi vuonna 2025.

Tehy ry:n näkemys ensihoidon koulutuksen käynnistämisestä KAMK:ssa

KAMK perustelee hakemustaan mm. vahvalla sosiaali- ja terveysalan koulutusosaamisellaan. Ensihoitajakoulutuksen katsotaan tukevan hyvin koulutusvastuullaan jo olevaa sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajakoulutusta. Hakemuksessa on huomioitu ensihoidon koulutuksen osajien rekrytointitarve myönteisen päätöksen jälkeen. Tutkintokoulutus tulisi toteuttaa monimuotoisesti työelämässä jo toimivat opiskelijat huomioiden. Verkkopedagogiikkaa hyödynnettäisiin koulutuksessa.

KAMK nostaa hakemuksessaan osaamisprofiilinsa, joka huomioi alueen harvaan asutut seudut ja pitkät välimatkat digitalisaatiota ja teknologiaa hyödyntäen. Kainuun alue on osa OYS-Erva aluetta ja ensihoitopalvelut turvattaisiin KAMK:n ensihoitajakoulutuksen avulla myös OYS-Ervan itäiselle laidalle. KAMK perustelee hakemuksessaan koulutusta mm. ensihoitopalvelun kehittymisellä sen tarpeen kasvulla, ensihoitajan työnkuvan laajentumisella ja yhteistyön tiivistämistarpeella mm. kotiin vievissä palveluissa ja päivystystoiminnassa. STM:n selvityksen mukaan Kainuun alueella tehtiin 2020 väkilukuun suhteutettuna eniten hätäkeskuksen välittämiä tehtäviä Suomessa. Ensihoitaja AMK tutkinnon suorittanut pätevytyy samalla myös sairaanhoitajaksi, jolloin osaamista voidaan hakemuksen mukaan tarvittaessa hyödyntää myös esim. akuuttihoitossa, päivystys- ja tehohoito-osastoilla. KAMK on saanut hakemuksensa tueksi puoltolausuntoja koulutuksen käynnistämiseksi Kainuun hyvinvointialueelta, Kainuun Liitolta, Kajaanin kaupungilta, Kuusamon kaupungilta, Raahen kaupungilta ja Puolustusvoimilta.

Ensihoitaja AMK tutkintokoulutuksen aloituspaikkoja on Suomessa lisätty suhteellisesti paljon vuodesta 2020 lähtien. Vuonna 2022 ensihoitajakoulutuksessa aloitti yhteensä 621 opiskelijaa. Määrä on peräti 243 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2019.

Aloituspaikkalisäykset ovat kohdentuneet niihin ammattikorkeakouluihin, joissa on jo koulutusvastuu ensihoitaja AMK tutkinnolle. Aloituspaikkojen lisäyksien takia suosituksen vetovoima on hieman hiipunut. Lähimpänä Kainuuta ensihoitaja AMK koulutusta tarjotaan Savonia AMK:ssa Kuopiossa ja Oulun AMK:ssa, joista valmistui vuonna 2021 yhteensä 66 ensihoitajaa (AMK). Mielenkiintoista olisi selvittää, onko valmistuneissa henkilöitä, jotka ovat sijoittuneet Kainuun alueelle töihin?

Tuoreen ammattibarometrin mukaan sairaankuljetuksen ensihoitajien työvoimatilanne Kainuun ELY-keskuksen alueella näyttää olevan tällä hetkellä tasapainossa. Ennusteet tulevasta ensihoitajien työvoimatarpeesta tulisi ajoittaa noin 3-4 vuoden päähän koulutuksen aloituksesta, jolloin ensimmäiset ensihoitajat KAMK:sta valmistuisivat. Ennakoinnin näkökulmasta on tärkeää pohtia, työllistyisivätkö KAMK:sta valmistuneet ensihoitajat juuri Kainuun alueelle? Mikäli koulutus Kajaanissa käynnistyy, on varmistettava ennakoiva yhteistyö alueen työelämän kanssa riittävien ja laadukkaiden harjoittelupaikkojen saamiseksi tuleville opiskelijoille.

Näiden perustelujen valossa arvioimme, että mikäli Kajaanin ammattikorkeakoulussa (KAMK) aloitettaisiin ensihoitaja AMK ja YAMK koulutus, tulee seuraaviin näkökulmiin kiinnittää huomio koulutusta suunnitellessa. Ennakoidaan alueen ensihoidon ja pelastustoimen kanssa todellinen työvoiman tarve vuodesta 2027 alkaen. Selvitetään, missä määrin muiden AMK:jen ensihoitaja AMK-tutkinnosta valmistuneet ovat sijoittuneet Kainuun alueelle töihin. Rekrytoidaan riittävästi osaavaa ensihoitoon perehtynyttä opetushenkilöstöä jo koulutuksen suunnitteluvaiheessa. Sovitaan alueen työelämän kanssa yhteistyösopimukset ensihoidon työelämäharjoittelujaksoista siten, että ensihoidon koulutuksen opetussuunnitelman mukaiset oppimistavoitteet voidaan täyttää. Perehdytään ja laaditaan yhteistyössä ensihoitajakoulutusta tarjoavien ammattikorkeakoulujen kanssa ensihoidon opetussuunnitelma.

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK)

SAMK hakee pysyvää koulutusvastuuta sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon, terveydenhoitaja AMK koulutukseen. Tutkinto käynnistyisi keväällä 2024. Aloittajien määrä vuosittain 35. Tavoiteltu kokonaisopiskelijamäärä 140

Tehy ry:n näkemys terveydenhoitajakoulutuksen käynnistymisestä SAMK:ssa

Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) edustajien sekä Tehyn terveydenhoitajajaoston palautteen perusteella terveydenhoitajista on jatkuva pula Satakunnan alueella. Suuntaus on voimistunut sen jälkeen, kun ammattikorkeakoulu joutui luopumaan terveydenhoitajakoulutuksessa 2010-luvulla. Kunta-alalta eläköityy2030 mennessä Satakunnassa yli 35 % henkilöstöstä, jossa ovat mukana julkisen puolen terveydenhoitajat (ammattibarometri 2022). Terveydenhoitajia tarvitaan aloittavan hyvinvointialueen lisäksi alueella yksityiselle ja kolmannelle sektorille. SAMK:n edustajien mukaan SAMK:sta valmistuneet myös jäävät pääsääntöisesti töihin Satakuntaan ja näin voidaan varmistaa terveydenhoitajien saatavuus alueella tulevaisuudessa.

SAMK:n terveydenhoitajakoulutuksen kokemuksella on merkitystä, kun terveydenhoitajan koulutusta suunnitellaan käynnistettäväksi nyt uudelleen. SAMK:n uuden kampuksen opetustilat simulaatioympäristöineen antavat hyvät edellytykset koulutuksen käynnistymiselle uudelleen. Lisäksi aiemman koulutusvastuun ansiosta osajaresurssi on jo pääosin olemassa.

On tärkeää, että SAMK huomioi riittävän terveydenhoitotyön osaamisen ennen koulutuksen käynnistymistä. Lisäksi tulee ennakoiden valmistella alueen työelämän kanssa suunnitelma terveydenhoitajaopiskelijoiden harjoittelujaksojen varmistamiseksi

Näiden perustelujen valossa kannatamme Satakunnan ammattikorkeakoulun esitystä terveydenhoitaja (amk) koulutuksen uudelleen käynnistämiseksi ehdotuksen mukaisesti.

Helsinki 24.11.2022

Millariikka Rytönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Asiantuntija: tutkimuspäällikkö Juha Kurtti, juha.kurtti@tehy.fi